

СИМЕТРИЧНА КРИПТОГРАФІЯ КОМП'ЮТЕРНИЙ ПРАКТИКУМ №1

Експериментальна оцінка ентропії на символ джерела відкритого тексту

Мета роботи:

Засвоєння понять ентропії на символ джерела та його надлишковості, вивчення та порівняння різних моделей джерела відкритого тексту для наближеного визначення ентропії, набуття практичних навичок щодо оцінки ентропії на символ джерела.

Постановка задачі:

1. Уважно прочитати методичні вказівки до виконання комп'ютерного практикуму
2. Написати програми для підрахунку частот букв і частот біграм в тексті, а також підрахунку H_1 та H_2 за безпосереднім означенням. Підрахувати частоти букв та біграм, а також значення H_1 та H_2 на довільно обраному тексті російською мовою достатньої довжини (щонайменше 1Мб), де імовірності замінити відповідними частотами. Так одержати значення H_1 та H_2 на тому ж тексті, в якому вилучено всі пробіли.
3. За допомогою програми CoolPinkProgram оцінити значення $H^{(10)}$, $H^{(20)}$, $H^{(30)}$.
4. Використовуючи отримані значення ентропії, оцінити надлишковість російської мови в різних моделях джерела.

Хід роботи:

1. Написати програму для підрахунку частот букв і частот біграм в тексті роману “Мастер и Маргарита”, підрахувати також H_1 та H_2 на цьому тексті, враховуючи і не враховуючи пробіли.

!!!УСІ ТАБЛИЦІ ЗНАХОДЯТЬСЯ В ОКРЕМОМУ ФАЙЛІ “charts.pdf”!!!

Таблиця частот монограм, враховуючи пробіли:

$$H_1 = 4.379021219510$$

Таблиця частот монограм, не враховуючи пробіли:

$$H_1 = 4.450124790210359$$

Таблиця частот біграм, що перетинаються, враховуючи пробіли:

$$H_2 = 7.963835600458476$$

Таблиця частот біграм, що перетинаються, не враховуючи пробіли:

$$H_2 = 8.293071816295$$

Таблиця частот біграм, що не перетинаються, враховуючи пробіли:

$$H_2 = 7.893119625550205$$

Таблиця частот біграм, що не перетинаються, не враховуючи пробіл:

$$H_2 = 8.292505499297492$$

- Провести по 50 експериментів за допомогою програми CoolPinkProgram для знаходження значень $H^{(10)}$, $H^{(20)}$, $H^{(30)}$, тобто інтуїтивно вгадувати наступний символ у тексті, якщо відомі відповідно 9, 19 та 29 попередніх.

$$1) \ 1,78803584293028 < H < 2,40085313878716$$

Лабораторная работа №1

Произвольная часть текста:
а_не_совсем_чистая_сделка_о_которой_вы_почти_забыли_подвернулась_вам_в_тако

Использованные буквы:

Порядок n-граммы:
5 символов
10 символов
15 символов
20 символов
25 символов
30 символов
35 символов
40 символов
45 символов
50 символов

Введенный символ: е

Символ по счету: 1

Номер эксперимента: 50

Неравенство для энтропии:
 $1,78803584293028 < H < 2,40085313878716$

Двоичная таблица угаданных символов:

01000000000000000000000000000000
01000000000000000000000000000000
01000000000000000000000000000000
10000000000000000000000000000000
10000000000000000000000000000000

Вероятности:

q[1] = 0,5
q[2] = 0,22
q[3] = 0
q[4] = 0,04
q[5] = 0
q[6] = 0
q[7] = 0,04
q[8] = 0,04
q[9] = 0,02
q[10] = 0
q[11] = 0,02
q[12] = 0,02
q[13] = 0
q[14] = 0
q[15] = 0
q[16] = 0
q[17] = 0
q[18] = 0,02
q[19] = 0
q[20] = 0
q[21] = 0,02
q[22] = 0
q[23] = 0
q[24] = 0
q[25] = 0,04
q[26] = 0,02
q[27] = 0
q[28] = 0
q[29] = 0
q[30] = 0
q[31] = 0
q[32] = 0

Строка состояния:
Вы угадали. Для продолжения опыта нажмите "Продолжить", или "Другой" для выбора другого порядка

$$1) \ 1,18049435650033 < H < 1,93945832095488$$

Лабораторная работа №1

Произвольная часть текста:
лц_вы_попробуете_нарушить_обещание_данное_ему_то_не_успеете_вы_и_слово_вымо

Использованные буквы:
з, с, _, г, в, д,

Порядок n-граммы:
5 символов
10 символов
15 символов
20 символов
25 символов
30 символов
35 символов
40 символов
45 символов
50 символов

Введенный символ: р

Символ по счету: 7

Номер эксперимента: 50

Неравенство для энтропии:
 $1,18049435650033 < H < 1,93945832095488$

Двоичная таблица угаданных символов:

10000000000000000000000000000000
10000000000000000000000000000000
01000000000000000000000000000000
10000000000000000000000000000000
10000000000000000000000000000000

Вероятности:

q[1] = 0,66
q[2] = 0,08
q[3] = 0,04
q[4] = 0,04
q[5] = 0
q[6] = 0,06
q[7] = 0,04
q[8] = 0,02
q[9] = 0,02
q[10] = 0
q[11] = 0
q[12] = 0,02
q[13] = 0
q[14] = 0,02
q[15] = 0
q[16] = 0
q[17] = 0
q[18] = 0
q[19] = 0
q[20] = 0
q[21] = 0
q[22] = 0
q[23] = 0
q[24] = 0
q[25] = 0
q[26] = 0
q[27] = 0
q[28] = 0
q[29] = 0
q[30] = 0
q[31] = 0
q[32] = 0

Поле ввода символов:
р

Продолжить Другой

Строка состояния:
Вы угадали. Для продолжения опыта нажмите "Продолжить", или "Другой" для выбора другого порядка

2) $0,997358351226339 < H < 1,57376294916603$

Лабораторная работа №1

Произвольная часть текста:
ми_я_думаю_шила_в_мешке_не_утаишь_и_что_бы_они_ни_говорили_совершенно_ясно_

Использованные буквы:
в, е, о,

Порядок n-граммы:
5 символов
10 символов
15 символов
20 символов
25 символов
30 символов
35 символов
40 символов
45 символов
50 символов

Введенный символ: а

Символ по счету: 4

Номер эксперимента: 50

Неравенство для энтропии:
 $0,997358351226339 < H < 1,57376294916603$

Двоичная таблица угаданных символов:

00100000000000000000000000000000
0000000000000000000100000000000000
10000000000000000000000000000000
10000000000000000000000000000000
10000000000000000000000000000000

Вероятности:

q[1] = 0,74
q[2] = 0,06
q[3] = 0,04
q[4] = 0,04
q[5] = 0
q[6] = 0
q[7] = 0
q[8] = 0
q[9] = 0,02
q[10] = 0
q[11] = 0,02
q[12] = 0
q[13] = 0
q[14] = 0
q[15] = 0
q[16] = 0,04
q[17] = 0,02
q[18] = 0
q[19] = 0
q[20] = 0
q[21] = 0
q[22] = 0
q[23] = 0
q[24] = 0
q[25] = 0
q[26] = 0
q[27] = 0
q[28] = 0,02
q[29] = 0
q[30] = 0
q[31] = 0
q[32] = 0

Поле ввода символов:
а

Продолжить Другой

Строка состояния:
Вы угадали. Для продолжения опыта нажмите "Продолжить", или "Другой" для выбора другого порядка

3. Оцінити надлишковість російської мови для кожної з 9-ти моделей джерела.

For monograms $H_0 = 5.0$

For bigrams $H_0 = 10.0$

Monogram entropy considering spaces:

$$H_1 = 4.379021219510967$$

$$R = 0.12419575609780664$$

Crossing bigram entropy considering spaces:

$$H_2 = 3.981917800229238$$

$$R = 0.6018082199770762$$

No crossing bigram entropy considering spaces:

$$H_2 = 3.9465598127751025$$

$$R = 0.6053440187224898$$

Monogram entropy not considering spaces:

$$H_1 = 4.450124790210359$$

$$R = 0.10997504195792818$$

Crossing bigram entropy not considering spaces:

$$H_2 = 4.1465359081475$$

$$R = 0.5853464091852499$$

No crossing bigram entropy not considering spaces:

$$H_2 = 4.146252749648746$$

$$R = 0.5853747250351253$$

For $H^{(10)}$:

$$1.78803584293028 < H^{(10)} < 2.40085313878716$$
$$0.519829372242568 < R < 0.642392831413944$$

For $H^{(20)}$:

$$1.18049435650033 < H^{(20)} < 1.93945832095488$$
$$0.612108335809024 < R < 0.763901128699934$$

For $H^{(30)}$:

$$0.997358351226339 < H^{(30)} < 1.57376294916603$$
$$0.685247410166794 < R < 0.8005283297547322$$

Висновок:

Я засвоїла поняття ентропії на символ джерела та його надлишковості, за допомогою деякого тексту, дізналася частоти появлення символів і біграм у російськомовних текстах, знайшла ймовірності відгадування з n-тої спроби символу, якщо відомі попередні символи тексту.